

praktyczne skrypty nr 01/2020 > dla lekarzy

Jak upewnić się, że przyszła do nas policja ?

Mamy prawo zweryfikować czy osoba, która w naszej sprawie podejmuje interwencję, przedstawiając się jako funkcjonariusz Policji, jest faktycznie tym, za kogo się podaje.

Funkcjonariusz umundurowany ma obowiązek podać nam swój stopień, imię i nazwisko oraz nazwę jednostki macierzystej.

Policjant **na żądanie** ma obowiązek także podać przyczynę podjęcia wobec nas określonej czynności służbowej i podstawę prawną działania .

Policjant nieumundurowany okazuje nam legitymację służbową w taki sposób, abyśmy mogli swobodnie odczytać i zanotować nazwisko policjanta i nazwę organu, który wydał legitymację.

Czy mogę wnieść skargę na niewłaściwe zachowanie policjanta?

Możesz wnieść skargę jeśli uważasz, że czynności policjanta były podjęte w sposób nieuzasadniony lub niewłaściwy. Skarga taka będzie rozpoznawana w drodze służbowej.

Przełożony policjanta, na którego zachowanie złożyliśmy skargę, ma obowiązek ustosunkować się do jej treści oraz poinformować nas jakie konsekwencje zostały wyciągnięte z opisanej w skardze sytuacji > jeśli tego nie zrobi, sprawę możemy kierować do wyższej instancji.

Przełożonymi policjantów na terenie swojego działania są Komendant Wojewódzki Policji oraz Komendant Powiatowy (miejski) Policji.

Szereg czynności, podejmowanych przez Policję ma swoje oparcie i uzasadnienie w Kodeksie postępowania karnego, wobec czego skarga przybierze często postać formalnego zażalenia jednak wniesienie skargi na czynności policjanta i np. zażalenie nie wyklucza się w żaden sposób.

**Skarga powinna mieć formę pisemną
> kierujemy ją bezpośrednio
do przełożonego danego policjanta**

Jak zachować się wobec rozpytywania przez Policję?

Rozpytanie to pojęcie potoczne > policjant nieformalnie zaczyna zadawać nam pytania w celu ustalenia istotnych (*jego zdaniem*) okoliczności zdarzenia, będącego przyczyną interwencji. Z tej czynności nie jest sporządzany protokół > śladem rozpytania zazwyczaj jest jedynie notatka w policyjnym dzienniku interwencji, o treści której nie jesteśmy informowani > nie mamy zatem żadnego wpływu jak nasza wypowiedź zostanie zapisana.

**Nie mamy obowiązku odpowiadać na szczegółowe pytania, które padną w ramach rozpytania.
Warto w takiej sytuacji zaznaczyć, że na dalsze szczegółowe pytania odpowiemy po formalnym wezwaniu na przesłuchanie.**

Zwykle przed rozpoczęciem rozpytywania nie jesteśmy także pouczeni o przysługujących nam prawach > pamiętajmy, że w niektórych sytuacjach przysługuje nam prawo do odmowy składania zeznań, a w innych prawo do odmowy odpowiedzi na konkretne pytania.

Każdego lekarza wiąże tajemnica lekarska > nie może jej uchylić policjant rozpytujący nas w placówce. Nie można też jedynie domyślać się, że pacjent wyraził zgodę na ujawnienia przez lekarza tajemnicy lekarskiej > musi to wynikać z akt sprawy i wyraźnie złożonego oświadczenia pacjenta.

Czy policjant może mnie zatrzymać ?

Zatrzymanie to instytucja zapisana w Kodeksie postępowania karnego > ma zastosowanie, tylko wówczas gdy zaistnieją wskazane w ww. kodeksie przesłanki.

Policja ma prawo zatrzymać osobę podejrzaną - na czas do 48 godzin - jeśli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że popełniła ona przestępstwo i jednocześnie zachodzi którą z poniższych okoliczności:

- zachodzi obawa ucieczki lub ukrycia się tej osoby
- zachodzi obawa zatarcia śladów przestępstwa
- nie można ustalić tożsamości osoby podejrzewanej
- istnieją przesłanki do przeprowadzenia przeciwko tej osobie postępowania w trybie przyspieszonym.

Zatrzymanie osoby może być zastosowane tylko wówczas, gdy inne środki okazały się bezcelowe lub nieskuteczne > w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste.

Z kolei Prokurator może zarządzić zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie osoby podejrzanej, jeżeli:

- zachodzi uzasadniona obawa, że nie stawi się ona na wezwanie w celu przeprowadzenia czynności procesowej,
- zachodzi uzasadniona obawa, że osoba podejrzana w inny bezprawny sposób będzie utrudniała przeprowadzenie tej czynności
- jeżeli zachodzi potrzeba niezwłocznego zastosowania środka zapobiegawczego

W razie uzasadnionej potrzeby możemy domagać się niezwłocznego poddania nas badaniu lekarskiemu, jak również mamy prawo domagać się udzielenia pierwszej pomocy medycznej.

Naruszenie opisanych powyżej zasad, traktowane musi być jako bezprawne zatrzymanie obywatela > może zostać uznane za popełnienie przestępstwa pozbawienia wolności (art. 189 Kodeksu karnego) lub przestępstwo przekroczenia uprawnień (art. 231 Kodeksu karnego).

Jakie ma prawa osoba zatrzymana przez Policję?

Osoba zatrzymana w pierwszej kolejności ma prawo do uzyskania informacji o przysługujących jej prawach i obowiązkach > przysługują jej także inne prawa, w tym prawo do:

- natychmiastowej informacji o przyczynie i podstawie zatrzymania,
- wniesienia zażalenia na zatrzymanie > w terminie 7 dni > do sądu rejonowego,
- powiadomienia o zatrzymaniu osoby najbliższej lub innej > wskazanej przez osobę, która została zatrzymana > zawiadamia policja
- humanitarnego traktowania > z poszanowaniem godności i praw człowieka
- żądania niezwłocznego kontaktu z adwokatem lub radcą prawnym > należy samego go wskazać podać imię i nazwisko lub numer telefonu

Czy mam obowiązek wypełniania poleceń policjanta?

Przepisy przewidują co do zasady obowiązek podporządkowania się poleceniom policjanta w toku prowadzonych przez niego czynności służbowych. Policjanci wykonując czynności mają prawo m.in. legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości > na sposób prowadzenia czynności przysługuje zażalenie do prokuratora. Przy okazji tworzenia przepisów na potrzeby związane ze zwalczaniem skutków epidemii COVID-19, wprowadzono szereg zmian w przepisach, które trudno uznać za istotne dla celów walki z epidemią. Do Kodeksu wykroczeń dodany został nowy art. 65a nakazujący podporządkowanie się poleceniom policjanta.

Przepis ten budzi uzasadnione wątpliwości. Rzecznik Praw Obywatelskich stwierdził m.in., że „za całkowicie nieproporcjonalną uznać należy proponowaną karę ograniczenia wolności lub aresztu. Pozbawianie wolności obywateli (do czego przecież kara aresztu się sprowadza) za niewykonanie dowolnego polecenia funkcjonariusza Policji lub Straży Granicznej, podczas gdy i tak dysponują oni

„Kto umyślnie, nie stosując się do wydawanych przez funkcjonariusza Policji lub Straży Granicznej, na podstawie prawa, poleceń określonego zachowania się, uniemożliwia lub istotnie utrudnia wykonanie czynności służbowych, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.”

środkami umożliwiającymi przymuszenie do jego wykonania, musi być postrzegane jako przejaw skrajnej represyjności prawa karnego i ocenione jednoznacznie negatywnie”.

Czy policjant ma prawo dostępu do dokumentacji medycznej ?

Policja nie posiada uprawnień do dostępu do dokumentacji medycznej ani na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta, ani na podstawie przepisów ustawy - Kodeks postępowania karnego.

Policja nie może żądać wydania oryginału lub kopii dokumentacji > chyba, że dostaniemy pisemne postanowienie prokuratura z nakazem wydania konkretnej dokumentacji do konkretnej sprawy > przeczytajmy uważnie treść takiego postanowienia.

Policja może jedynie w szczególnych sytuacjach > w wypadkach niecierpiących zwłoki > gdy zaistnieje obawa ukrycia lub przerobienia dokumentacji > zabezpieczyć dokumentację > czynność musi zostać zatwierdzona następnie przez nadzorujące postępowanie prokuratora.

W takiej sytuacji mamy prawo złożyć wnioski o sporządzenie i doręczenie postanowienia sądu lub prokuratora o zatwierdzeniu zatrzymania dokumentacji > policjant powinien nas o tym pouczyć > z takiej czynności zatrzymania dokumentacji policjant musi sporządzić protokół.

Policjant nie ma prawa:

- > przeglądać dokumentacji w wersji papierowej
- >> żądać wglądu w dokumentację w wersji elektronicznej na ekranie monitora
- >>> żądać wydruku dokumentacji

Podstawa prawna opracowania > na dzień 23 kwietnia 2020 r

1. ustawa z dnia 06 kwietnia 1990 r. o Policji
2. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego
3. ustawa z dnia 20 maja 1971 r - Kodeks wykroczeń
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 04 lutego 2020 r. w sprawie postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów

informacja o autorach opracowania

Karol Kolankiewicz jest adwokatem - członkiem Pomorskiej Izby Adwokackiej w Gdańsku; od 2008 roku nieprzerwanie świadczy pomoc prawną dla Okręgowej Izby Lekarskiej w Gdańsku; świadczy także usługi doradztwa prawnego dla podmiotów leczniczych; specjalizuje się w sprawach związanych z prawem medycznym i ochroną danych osobowych, jak również w sprawach karnych, odszkodowawczych oraz związanych z ochroną dóbr osobistych; prowadzi szkolenia z zakresu prawa medycznego, karnego oraz z zakresu ochrony danych medycznych; autor licznych publikacji z zakresu prawa medycznego m.in. dla Pomorskiego Magazynu Lekarskiego, Wydawnictwa Wolters Kluwer Polska, czy Wydawnictwa Wiedza i Praktyka; **kontakt: biuro@adwokatkolankiewicz.pl**

Krzysztof Izdebski jest adwokatem - członkiem Okręgowej Izby Adwokackiej w Toruniu; absolwent Wydziału Prawa i Administracji UMK w Toruniu; specjalizuje się w tematyce związanej z prawem medycznym; od 2010r. – Rzecznik Praw Lekarza przy Kujawsko-Pomorskiej Okręgowej Izbie Lekarskiej w Toruniu, gdzie zajmuje się poradnictwem prawnym, skierowanym do lekarzy; prowadzi wykłady z zakresu prawa medycznego, skierowane do lekarzy, lekarzy stażystów oraz szkolenia dla sędziów okręgowego sądu lekarskiego z zakresu procedury stosowanej w postępowaniu przed sądami lekarskimi; autor licznych publikacji z zakresu prawa medycznego m.in. dla Medical Tribune, Manager ZOZ, Meritum, Wydawnictwa Po Dyplomie; **kontakt: izdebski77@gmail.com**

W opracowaniu zawarto niezależną ocenę autorów dotyczącą prawnych aspektów analizowanej treści > niniejsza publikacja ma wyłącznie charakter informacyjny i edukacyjny > nie stanowi doradztwa prawnego ani opinii prawnej

zapraszamy na stronę www.ispoz.pl